

Διαδίδοντας το μήνυμα για την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία στον κλάδο των οδικών μεταφορών

Το παρόν ενημερωτικό δελτίο παρουσιάζει μερικά από τα πορίσματα μιας έκθεσης η οποία εξετάζει παραδείγματα εκστρατειών και πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της προαγωγής της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας (EAY) στον κλάδο των οδικών μεταφορών⁽¹⁾.

Η χρήση αποτελεσματικών μέσων και τρόπων επικοινωνίας είναι μείζονος σημασίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι οδηγοί και οι εργοδότες τους έχουν πλήρη επίγνωση των κινδύνων που συνδέονται με τις οδικές μεταφορές και ότι κατανοούν τις όποιες εναλλακτικές δυνατότητες βελτίωσης της ασφάλειας κατά την εργασία τους. Ωστόσο, για διάφορους λόγους, η διάχυση των πληροφοριών για την EAY στον κλάδο των οδικών μεταφορών παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες. Η πλειονότητα των εταιρειών είναι μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από δέκα εργαζομένους, πολλοί οδηγοί δε είναι αυτοαπασχολούμενοι. Οι οδηγοί εργάζονται συχνά μακριά από κάποια σταθερή βάση, ενώ πολλοί από αυτούς έχουν μακρόχρονη πείρα και συνήθως εργάζονται ως ανεξάρτητοι.

Αυτός ο ανεξάρτητος τρόπος εργασίας σε συνδυασμό με τον εξαιρετικά έντονο ανταγωνισμό που επικρατεί στον κλάδο των οδικών μεταφορών μπορεί να καθιστούν τους οδηγούς αλλά και τους εργοδότες τους απρόθυμους στην υιοθέτηση νέων τρόπων εργασίας. Οι οδηγοί έχουν την τάση να εμπιστεύονται κυρίως τη δική τους εμπειρία και δεν είναι πρόθυμοι να ακολουθήσουν συμβουλές για την EAY από εξωτερικούς φορείς, ακόμη και όταν αναγνωρίζουν την ορθότητά τους. Φαίνεται ότι υπάρχει έλλειψη επικοινωνίας σε θέματα EAY μεταξύ των οδηγών και των εργοδοτών ή διαχειριστών τους ή, σε περίπτωση οδηγών-ιδιοκτητών, με τις εταιρείες που τους αναθέτουν δρομολόγια. Όσοι εργάζονται στις οδικές μεταφορές, το πιο πιθανό είναι ότι λαμβάνουν κυρίως υπόψη τους πρακτικές και οπτικές πληροφορίες EAY, εφόσον κρίνουν ότι αυτές τους αφορούν.

Στα παραδείγματα που παρουσιάζονται στην έκθεση εφαρμόστηκαν διάφορες προσεγγίσεις.

- Σε σαράντα τέσσερις περιπτώσεις εφαρμόστηκε εξατομικευμένη προσέγγιση, με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων ή την αλλαγή της ατομικής συμπεριφοράς των ενδιαφερομένων. Η εν λόγω προσέγγιση απαιτεί σχετικά λίγους πόρους και μπορεί να αποτελέσει έναν οικονομικά αποδοτικό τρόπο πρόσβασης σε μια μεγάλη ομάδα-στόχο.
- Σε δώδεκα περιπτώσεις εφαρμόστηκε συλλογική προσέγγιση που στόχευε σε διαρθρωτικές αλλαγές ή/και αλλαγή νοοτροπίας. Η προσέγγιση αυτή έχει αποδειχτεί ότι επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις στον τομέα της EAY.
- Σε τέσσερις περιπτώσεις εφαρμόστηκε συντονισμένη προσέγγιση με στόχο τη βελτίωση των γνώσεων και της ατομικής συμπεριφοράς των ενδιαφερομένων, παράλληλα με την προσπάθεια εισαγωγής διαρθρωτικών αλλαγών και αλλαγής νοοτροπίας. Η συγκεκριμένη προσέγγιση απαιτεί περισσότερους πόρους, αλλά θεωρείται ότι παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Από τα παραδείγματα της έκθεσης προκύπτουν μια σειρά παράγοντες επιτυχίας καθώς και ορισμένες προτάσεις, που μπορεί να κατηγοριοποιηθούν σε επιμέρους αλληλοσυνδεδεμένα βασικά ζητήματα, όπως:

- χρήση τεκμηριωμένης και πρακτικής προσέγγισης βασισμένης στη διαχείριση των κινδύνων,
- προσέγγιση της ομάδας-στόχου με ιδιαίτερη προσοχή,
- διασφάλιση της συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων στον κλάδο και σύναψη εταιρικών σχέσεων,

Wiktor Pawlik

Max Skorwider

Michał Krakowiak

© Ευγενική παραχώρηση από τον διαγωνισμό αφίσας για την επαγγελματική ασφάλεια που διοργανώθηκε από το Central Institute for Labour Protection — National Research Institute, Πολωνία.

- προσαρμογή των δράσεων στην εκάστοτε ομάδα-στόχο,
- χρήση ποικιλίας μέτρων και μέσων επικοινωνίας.

Τα χαρακτηριστικά των οδηγών που προαναφέρθηκαν, όπως η πείρα και ο ανεξάρτητος τρόπος εργασίας τους, επιβάλλουν την ανάγκη για κάποιους ιδιαίτερους τρόπους επικοινωνίας, όπως:

- την αξιοποίηση των χώρων όπου συχνάζουν — σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών σε αυτοκινητοδρόμους κ.λπ.,
- την υιοθέτηση πρακτικών προσεγγίσεων, με αποφυγή κάθε προσπάθειας επιβολής τους,
- την παροχή συμβουλών και λύσεων βασισμένων στην πείρα των οδηγών και την αξιοποίηση της συμμετοχής των τελευταίων για τη διάδοσή τους,
- την ενεργό συμμετοχή των οδηγών στην εξεύρεση λύσεων οι οποίες θα πρέπει να σχεδιάζονται από οδηγούς και να απευθύνονται σε οδηγούς (με την εφαρμογή συμμετοχικών μεθόδων), ούτως ώστε οι λύσεις αυτές να αποτυπώνουν την εμπειρία τους και να γίνονται αποδεκτές από τους ίδιους.

Η έκθεση υποδεικνύει ότι η συμμετοχή και η σύναψη εταιρικών σχέσεων πρέπει να επεκτείνονται και σε άλλες, πέραν των οδηγών, ενδιαφερόμενες ομάδες-στόχους, όπως εργοδότες, διευθυντικά στελέχη, μεταφορικές εταιρείες, προσωπικό φορτοεκφόρτωσης, καθώς και παραλήπτες και αποστολείς αγαθών. Η σύναψη εταιρικών σχέσεων μπορεί να περιλαμβάνει οργανισμούς για την EAY, ενδιαφερόμενους στον τομέα των οδικών μεταφορών, καθώς και κοινωνικούς εταίρους και οργανώσεις για την οδική ασφάλεια. Ορισμένες δραστηριότητες ενδέχεται να στοχεύουν γενικότερα τις οικογένειες των οδηγών και το ευρύ κοινό.

⁽¹⁾ Delivering the message — Programmes, initiatives and opportunities to reach drivers and SMEs in the road transport sector.

Κάποιες ενδιαφέρουσες προσεγγίσεις και καινοτόμα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα παραδείγματα της έκθεσης είναι τα εξής:

- η ολιστική προσέγγιση σε παρεμβάσεις που εστιάζουν τόσο στην πρόληψη όσο και στη διαχείριση των κινδύνων στους χώρους εργασίας και στους δρόμους,
- η συμμετοχή εταιρών από άλλους κλάδους, πέραν του κλάδου των οδικών μεταφορών, με στόχο την προαγωγή της υγείας και ασφάλειας των οδηγών,
- εκδηλώσεις που δεν στοχεύουν αποκλειστικά στους οδηγούς αλλά γενικότερα στις οικογένειές τους, καθώς η συμμετοχή της οικογένειας του οδηγού αλλά και της ευρύτερης κοινότητας μπορεί να ενισχύσουν το γενικότερο ενδιαφέρον και τη συμμετοχή στο πρόγραμμα,
- εκδηλώσεις με ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες ασκήσεις και επιδείξεις για την αύξηση της συμμετοχής και του ενδιαφέροντος των οδηγών,
- η στοχοθέτηση των αλυσίδων τροφοδοσίας για αποτελεσματικότερη διάχυση των πληροφοριών EAY,
- η προαγωγή της ανταλλαγής εμπειριών, π.χ. μέσω δικτύων και προγραμμάτων επιβράβευσης καλών πρακτικών,
- η αξιοποίηση των χώρων όπου συχνάζουν οδηγοί, π.χ. σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών κ.λπ.,
- η υιοθέτηση πρακτικών προσεγγίσεων, με αποφυγή κάθε προσπάθειας επιβολής τους,
- η παροχή συμβουλών και λύσεων που βασίζονται στην πείρα των οδηγών και οι οποίες είναι σχετικές με τις εμπειρίες τους,
- η αξιοποίηση των ίδιων των οδηγών που δρώντας ως υποστηρικτές θα διαδώσουν τις πληροφορίες σχετικά με τις καλές πρακτικές EAY στους συναδέλφους τους,
- η συμμετοχή των πελατών τους,
- η προσωπική επαφή με τους οδηγούς στους χώρους ανάπαυσης, μια σχετικά δαπανηρή μέθοδος που απευθύνεται σε περιορισμένο κοινό, αποτελεί όμως έναν από τους καλύτερους τρόπους διασφάλισης της δέσμευσης των οδηγών,
- η παροχή πρακτικών διευκολύνσεων και απτών συμβουλών, όπως μιας υπηρεσίας για εξετάσεις υγείας ή εξετάσεις οδήγησης, ή παροχή δωρεάν πληροφόρησης σχετικά με την εκτίμηση των κινδύνων κ.λπ.,
- σταθμοί εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών που παρέχουν δυνατότητες υγιεινής διατροφής αλλά και διάδοσης των πληροφοριών EAY,
- ένα πρόγραμμα «υπεύθυνης διαχείρισης» στο οποίο θα συμμετέχουν εργοδότες,
- παραγωγή πληροφοριακού υλικού σε διάφορες γλώσσες όταν στην ομάδα-στόχο περιλαμβάνονται αλλοδαποί εργαζόμενοι.

Συμπεράσματα

Καμιά μεμονωμένη τεχνική διάδοσης πληροφοριών δεν μπορεί να αποτελέσει πανάκεια στις δυσκολίες που ενέχει ο κλάδος των οδικών μεταφορών. Ωστόσο, κάθε τεχνική παρουσιάζει τα δικά της πλεονεκτήματα. Η καταλληλότητα των μέσων και τρόπων επικοινωνίας εξαρτάται από τον τύπο και την πολυπλοκότητα των προς διάδοση πληροφοριών, την εκάστοτε ομάδα-στόχο και το πεδίο εφαρμογής της εκστρατείας. Πιθανότατα, ο συνδυασμός διαφορετικών τεχνικών αποτελεί την πιο αποτελεσματική λύση για την προσέγγιση των οδηγών και όλων όσοι απασχολούν ή προσλαμβάνουν οδηγούς. Η υιοθέτηση ειδικών μεθόδων επικοινωνίας στα διάφορα στάδια μιας εκστρατείας μπορεί επίσης να συμβάλει στη μεγιστοποίηση της εμβέλειάς της.

Ειδικότερα για τις ΜΜΕ, οι παρεμβάσεις που συνίστανται σε άμεση επαφή με τον εργοδότη και τους οδηγούς, ιδίως εάν ταυτόχρονα τους παρέχεται και κάποια υπηρεσία ή πηγή πληροφόρησης, είναι αυτές που πιθανότατα παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Η προσωπική επαφή με τους οδηγούς, αν και σχετικά υψηλού κόστους και απευθυνόμενη σε

περιορισμένο κοινό, θεωρείται ως ο καλύτερος τρόπος διασφάλισης της δέσμευσης των οδηγών.

Επίσης, φαίνεται χρήσιμη και η ανάπτυξη δικτύων μεταφοράς της γνώσης εντός του κλάδου, όπως και μεταξύ των κοινωνικών εταιρών του κλάδου, η λειτουργία των οποίων θα στοχεύει στη διάχυση πληροφοριών, πηγών πληροφόρησης και καλών πρακτικών για την EAY στους κόλπους του κλάδου. Αυτό προϋποθέτει τη συνεργασία μεταξύ κυβερνητικών φορέων, ενδιάμεσων φορέων και του ιδιωτικού τομέα.

Καθίσταται σαφές ότι απαιτούνται πρακτικές προσεγγίσεις που λαμβάνουν υπόψη την πραγματικότητα του κλάδου και τις εμπειρίες εργοδοτών και οδηγών. Υπό αυτό το πρίσμα, η αναζήτηση και άλλων λύσεων που αφορούν την αλλαγή της ατομικής συμπεριφοράς των εργοδοτών σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας εκτιμάται ότι θα ωφελούσε ιδιαίτερα.

Για τη βελτίωση των εκστρατειών στον συγκεκριμένο κλάδο απαιτούνται τα εξής:

- αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων στην προαγωγή της οδικής ασφάλειας, των συμμετεχόντων στην προαγωγή της EAY και των ενδιαφερομένων του κλάδου,
- συνεχή ανταλλαγή γνώσεων και διάδοση των υφιστάμενων εμπειριών, και
- περαιτέρω διερεύνηση των ανασταλτικών παραγόντων και των παραγόντων επιτυχίας για την προαγωγή της EAY μεταξύ εργοδοτών και οδηγών.

© Ευγενική παραχώρηση της Doc Stop

Στην ολλανδική εκστρατεία «Fit on the road» εφαρμόστηκαν διάφορες στρατηγικές: καταρχάς, πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις στον δρόμο και αξιοποιήθηκαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για την προσέλκυση της προσοχής των οδηγών, ενώ η ευαισθητοποίησή τους ενισχύθηκε μέσω εξετάσεων υγείας και καλής φυσικής κατάστασης. Οι οδηγοί κλήθηκαν στη συνέχεια σε ατομικές συνεδρίες με θέμα την καλή φυσική κατάσταση, όπου τους παρασχέθηκαν συμβουλευτική υποστήριξη και πληροφορίες για την υιοθέτηση ενός υγιέστερου τρόπου ζωής.

Πού θα βρείτε την έκθεση

Το πλήρες κείμενο της έκθεσης είναι διαθέσιμο στην αγγλική γλώσσα στη διεύθυνση: <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/> από όπου μπορείτε να το ανακτήσετε δωρεάν μέσω διαδικτύου. Το παρόν τεχνικό δελτίο είναι διαθέσιμο σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ στη διεύθυνση: <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/>

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, ΙΣΠΑΝΙΑ
Τηλ. +34 944794360, Φαξ: +34 944794383
E-mail: information@osha.europa.eu

© Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής. Printed in Belgium, 2011

